

Käyttöohjeet

VAK-Monitor (Taidot ja taustatiedot)

Prof. Dr. Maurice de Greef i.s.m. MSc. Mieke de Haan MLD

Työkalua (Vak-Monitor) voidaan käyttää eri tavoin. Toisaalta sillä voidaan kartoittaa osallistujan taustatietoa ohjelman alussa esimerkiksi opinto-ohjauksessa, toisaalta sitä voidaan käyttää oppimishjelman vaikutuksen kartoittamiseen. Näissä ohjeissa kerrotaan, miten ja milloin sitä voidaan käyttää ja hallinnoida.

A. VAK-monitor -työkalun sisältö

Kuten sanottu, työkalua voidaan käyttää sekä oppimishjelman aloituksessa että oppimishjelman aikana. Ohjelman alussa käytetään kaikkia muita osia paitsi osaa 5. Jos halutaan mitata oppimishjelman vaikutusta, osia 1–4 käytetään ensimmäisessä ja osia 1–5 toisessa mittauksessa. Luonnollisesti valitaan ne osat, joiden vaikutusta halutaan mitata. Työkalua voidaan siis käyttää komponenttikohtaisesti ja joskus myös alakomponenttikohtaisesti. Viisi osaa ovat:

- 1) Yleiset tiedot
- 2) Perustaidot: kieli-, lasku- ja digitaalitaidot
- 3) Taitoja kotiin, kouluun ja työhön
- 4) Oppimistaidot
- 5) Oppimisympäristö

Kiinteät osat

Jos käytät VAK-Monitor -työkalua oppimishjelman alussa, on hyödyllistä käyttää osia 1–4.

Jos halutaan kuvata oppimisprosessin vaikutusta, osa 1 (yleiset tiedot) tulee täyttää ensimmäisessä mittauksessa yhdessä oppimispolkuun liittyvien osien kanssa.

Toisessa mittauksessa eli oppimispolun lopussa tulee täyttää myös osa 5 (oppimisympäristö).

Osien valinta

Haluttaessa mittauksissa voidaan käyttää osioiden 2, 3 ja 4 alaosioita. Jos kuitenkin halutaan mitata oppimispolun vaikuttavuutta, on valittava samat osakomponentit oppimispolun alussa kuin sen lopussa. Joten voidaan valita, halutaanko käyttää osia 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C vai 4 vai halutaanko käyttää näiden osien yhdistelmää.

(Ala)komponenttien valinta riippuu siitä, mitä haluamme mitata VAK-Monitor -työkalulla, eli mistä olemme kiinnostuneita. Nämä ovat olennaiset osat (osan 1 "Yleiset tiedot" ja osan 5 "Oppimisympäristö" lisäksi):

- 1. Yleiset tiedot (mukaan lukien sukupuoli, ikä, alkuperä, koulutus)
- 2. Kieli-, lasku- ja digitaalitaidot:
 - A. Kielitaito (sanasto mukaan lukien)
 - B. Laskeminen
 - C. Digitaaliset taidot
- 3. Taidot kotiin, kouluun ja työhön
 - 3.A Yleiset taidot kotiin, kouluun ja työhön
 - A.1 Tehtävien hallinta
 - A.2 Vianetsintä
 - A.3 Yhteistyö
 - A.4 Kriittinen ajattelu
 - 3.B Omaan osaamiseen ja uraan keskittyvät taidot
 - B.1 Urakehitys

- B.2 Profiilin kehittäminen
- B.3 Itsereflektio
- 3.C Erytistaidot työharjoitteluun ja työhön
 - C.1 Resurssien hallinta
 - C.2 Tietoisuus normeista
- 4. Oppimistaidot
- 5. Oppimisympäristö (mukaan lukien opettajat, aktiviteetit ja materiaalit, ja siirtyminen)

Taustatiedot ja ohjaus prosessin aikana

Kiteytynyt älykkyys, eli se, mitä tiedämme ja ymmärrämme ympäröivästä maailmasta, on suurelta osin opittua. Kiteytynyt älykkyys voidaan nähdä ihmisen kiintolevynä: se koostuu tietohiukkasista kuvien ja sanojen yhdistelmien muodossa. Yhdessä ne muodostavat tietoa opiskelijan tai osallistujan kiintolevylle. Juuri tätä kiteytyntä älykkyyttä voimme lisätä koulutuksen avulla.

Kaikilla ei ole saman kokoista kiintolevyä, ja liian pieni kiintolevy voi estää osallistujia suorittamasta kurssia onnistuneesti. Heillä on vähemmän kykyä seurata opetusseesioita, suorittaa tehtäviä tai kokeita, tai se vaatii heiltä suhteettoman paljon vaivaa. Yksi syy tähän voi olla se, etteivät he tunne kuviin liittyviä sanoja tai tse kuvat ovat heille vieraita. Tämä johtuu usein liian rajoittuneesta kokemusmaailmasta.

Voimme tarkastella kiteytyntä älykkyyttä tutkimalla, missä määrin osallistujan taustatiedot riittävät oppituntien, tehtävien ja keskustelujen seuraamiseen koulutuksen aikana.

Opiskelijoille ja osallistujille voidaan kertoa taustatiedon tärkeydestä näin: *"Olet saanut kokemuksia elämässäsi ja muodostanut mielikuvia ympäröivästä maailmasta, ja saat myös pukea niitä sanoiksi. Haluamme tukea sinua kehittymään tässä, jotta oppitunnit, tehtävät ja kokeet helpottuvat sinulle."*

VAK-Monitor -työkalun prosessin aikana seuraavat asiat ovat tärkeitä:

- Kerro osallistujille, että arvio on objektiivinen eikä pistemäärillä kilpailla. Jos he saavat alussa korkeat pisteet kaikesta, emme voi mitata muutosta oppimisessa. Tästä herää kysymys, kuinka objektiivisesti he ovat arvioineet itseään.
- Selitä, miksi kyselyyn vastataan: *"Kyse on taustatiedon määrittämisestä tai taustatiedon edistymisen mittaamisesta, jotta voidaan selvittää, mitä tarvitset tai voit vielä oppia"*.
- Selitä kyselylomakkeen eri kohtien jokainen otsikko.
- Jos jokin kyselylomakkeen kohta ei päde, pyydä osallistujaa antamaan sille alhaisin pistemäärä (eli 1).
- Anna osallistujille ja oppilaille aikaa täyttää kyselylomake oppituntien aikana. Jos heillä on kysyttävää täyttäessään sitä, he voivat kysyä milloin tahansa. Voit selittää kysymyksen, mutta et saa vaikuttaa oppilaan vastaukseen.

Oppimispolun kesto ja muoto vaikuttavuuden mittaamisessa

Ihannetapauksessa oppimispolun alun ja lopun välillä pitäisi olla 12–15 viikkoa, jotta vaikutusta voidaan mitata. Joskus poikkeuksena on 10 viikkoa kestävä toiminta (De Greef, Segers ja Verté, 2010). Tutkimukset osoittavat, että oppimispolkujen intensiteetti ei ole suurin vaikuttava tekijä. Prosessin sisältö ja muoto ovat ratkaisevampia. Seuraavat tekijät voivat edistää oppimispolun onnistumista (De Greef, 2022. s. 5):

- Pätevä opettaja, joka auttaa osallistujaa tai opiskelijaa soveltamaan oppimaansa käytäntöön, tukee osallistujaa tai opiskelijaa oppimisen aikana nousseissa ongelmassa ja kehuu osallistujaa tai opiskelijaa onnistuneista oppimishetkestä.

- Itseohjautuvuutta ja osallistujien ja opiskelijoiden välistä vuorovaikutusta edistävien oppimateriaalien ja toimintojen taso on sopiva ja oppimistavoitteen tai kehitettävän osaamisen kannalta tarkoituksenmukaista.
- Siirtopotentiaali eli mahdollisuus soveltaa opittua käytännössä.

Tutkimukset osoittavat, että kasvokkain tapahtuvalla oppimisella ja opettajan läsnäololla on suuri merkitys matalasti koulutetuille ihmisille (De Greef & Bohnenn, 2011).

Lähteet

De Greef, M. (2022). *16–23-vuotiaiden nuorten koulutusohjelmien menestystekijät*. Bryssel: Vrije Universiteit Brussel.

De Greef, M. & Bohnenn, E. (2011). *Matalan osaamistason työntekijöiden digitaalisen oppimisen tukeminen ja sertifiointi: Digitaalisen oppimis- ja harjoitteluympäristön puitteet*. 's-Hertogenbosch: Artéducat.

De Greef, M., Segers, M. & Verté, D. (2010). SIT:n kehittäminen, väline, jolla arvioidaan aikuiskoulutusohjelmien siirtovaikutuksia sosiaaliseen osallisuuteen, *Studies in Educational Evaluation* (36), 42–61.

B. VAK-Monitor -työkalun käyttöohjeet

Vaihe 1: Ensimmäinen testi: Vaiheittainen suunnitelma

Alla on ohjeet VAK-Monitor -työkalun käyttämiseen ensimmäistä kertaa osallistujan kanssa.

Haluatko, että verkkosivusto luetaan ääneen? Asenna sitten "Lue ääneen" -sovellus. Voit tehdä sen tämän verkkosivuston kautta: <https://readaloud.app/>. Valitse ensin selaimesi ja napsauta yhtä 3 ilmoitetusta selaimesta. Seuraavalla sivulla on lyhyt video siitä, miten voit käyttää lukutoimintoa.

Vaihe 1: Kirjautuminen

Osallistujalla tulee olla toimiva sähköpostiosoite. Tämä voi olla yksityinen sähköpostiosoite tai sähköpostiosoite, jonka he ovat saaneet opinto-ohjelman kautta. Jos tämä ei ole käytettävissä (joillekin) osallistujille tai opiskelijoille tai koko ryhmälle, voit käyttää kuvitteellisia sähköpostiosoitteita.

Vaihe 2: VAK Monitor -työkalu

Hyppää kohtaan: www.vak-monitor.nl.

Vaihe 3: Kirjautu sisään

- Napsauta oikeassa yläkulmassa olevaa painiketta: "Rekisteröidy".
- Pyydä osallistujaa antamaan sähköpostiosoitteensa.
- Pyydä osallistujaa keksimään salasana ja syöttämään se kahdesti. On tärkeää, että he muistavat salasanan ja kirjoittavat sen muistiin!
- Valitse sitten "Rekisteröidy".
- Eikö osallistujalla ole sähköpostiosoitetta? Käytä silloin sähköpostiosoitetta ja vastaavaa salasanaa, jonka sait Maurice de Greefiltä.

Vaihe 4: Täytä kyselylomake

- Napsauta "Aloita kysely".
- Valitse Kyllä, hyväksyn -kohdan vieressä oleva valintaruutu.
- Klikkaa Jatka.

Opettaja valitsee oleelliset osat. Näin opettaja siis laatii kyselyn ja osallistuja täyttää sen itse. Älä anna oppilaan valita itse osia! Osien 2, 3 ja 4 alakomponentit voidaan valita eri tarkoituksiin. Vaikuttavuuden mittaamiseksi oppimisprosessin alussa on kuitenkin täytettävä samat osakomponentit kuin sen lopussa. Opettaja voi siis valita, halutaanko osat 2A, 2B, 2C, 3A, 3B, 3C tai 4 vai näiden osien yhdistelmä. Osien valinta riippuu siitä, mitä halutaan mitata VAK-työkalun avulla eli mitä halutaan tietää. Jos jokin kyselylomakkeen kohta ei päde, pyydä opiskelijaa tai osallistujaa antamaan sille alhaisin pistemäärä (eli 1). Kohta 1 "Yleiset tiedot" täytetään automaattisesti vain ensimmäisellä kerralla.

- Nämä ovat oleelliset osat (osan 1 "Yleiset tiedot" ja osan 5 "Oma oppimisympäristö" lisäksi):
 - 2. Kieli-, lasku- ja digitaalitaidot:
 - A. Kielitaito (sanasto mukaan lukien)
Osaatko käyttää kieltä koulussa, työharjoittelussa tai töissä?
 - B. Laskeminen
Oletko hyvä matematiikassa koulu-, työharjoittelu- tai työtehtävissä?
 - C. Digitaaliset taidot

Oletko hyvä digitaalisten laitteiden kanssa ja osaatko tehdä asioita verkossa koulussa, työharjoittelussa tai töissä?

- 3. Taidot kotiin, kouluun ja työhön
 - 3.A Yleiset taidot kotiin, kouluun ja työhön
 - A.1 Tehtävien hallinta
Pystytkö suoriutumaan tehtävistä hyvin?
 - A.2 Vianetsintä
Osaatko ratkaista ongelmia?
 - A.3 Yhteistyö
Osaatko tehdä yhteistyötä?
 - A.4 Kriittinen ajattelu
Voitko tarkastella ja käyttää uutta tietoa?
 - 3.B Omaan osaamiseen ja uraan keskittyvät taidot
 - B.1 Urakehitys
Tiedätkö, mitä haluat tehdä tulevaisuudessa?
 - B.2 Profiilin kehittäminen
Tiedätkö, miten voit kehittää itseäsi?
 - B.3 Itsereflektio
Tiedätkö, mitä haluat, osaat tehdä ja pidät tärkeänä?
 - 3.C Erityistaidot harjoitteluun ja työhön
 - C.1 Resurssien hallinta
Osaatko järjestää asiat, joita tarvitset jonkin tekemiseen?
 - C.2 Tietoisuus normeista
Osaatko noudattaa oikeita ohjeita yhdessä muiden kanssa?
- 4. Oppimistaidot
Miten opit?
- Klikkaa Jatka.
- Täytä kyselylomake.
- Viimeisen kysymyksen jälkeen napsauta "Näytä tulos" nähdäksesi tulokset.
- ***Keskustele tuloksista perusteellisesti osallistujasi tai opiskelijasi kanssa. Kyseessä on tilannekuva ja itsereflektio, joten se voi tarkoittaa, että he yli- tai aliarvioivat itseään joskus. Tulosten oikean tulkinnan kannalta keskustelu on välttämätöntä!***
-

Vaihe 5: Kirjautu ulos

- Napsauta nimesi vieressä olevaa nuolta alaspäin ja sitten "Kirjautu ulos".

**HALUATKO OPETTAJANA TIETÄÄ KAIKKIEN OSALLISTUJIESI TAI OPPILAIDESI PISTEET?
LÄHETÄ SÄHKÖPOSTIA OSOITTEESEEN MAURICE DE GREEF
(RICEDEGREEF@GMAIL.COM) JA ILMOITA, MISTÄ SÄHKÖPOSTIOSOITTEISTA HALUAT
SAADA TULOKSET.
SAAT TULOKSET YLEISINE TIETOINEEN MAHDOLLISIMMAN PIAN.**

Vaihe 2: Toinen testi: Vaiheittainen suunnitelma

Alla on ohjeet VAK-Monitor -työkalun suorittamiseen ensimmäistä kertaa yhdessä osallistujan kanssa. Tämä vaihe käydään läpi vain, jos halutaan mitata vaikutusta, mutta sitä ei tehdä, jos käytät VAK-Monitor -työkalua alussa ohjaustyökaluna.

Vaihe 1: VAK-Monitor -työkalu

Hyppää kohtaan: www.vak-monitor.nl.

Vaihe 2: Kirjaudu sisään

- Napsauta oikeassa yläkulmassa olevaa painiketta: "Kirjaudu sisään".
- Pyydä osallistujaa antamaan sähköpostiosoitteensa. Sama kuin ensimmäisellä kerralla.
- Pyydä osallistujaa syöttämään salasana, jonka hän antoi myös ensimmäisessä mittauksessa.
- Jos salasana unohtuu, luo uusi. Tämä voidaan tehdä sähköpostiosoitteeseesi lähettämäsi linkin kautta. Voit tehdä tämän valitsemalla "unohtunut salasana" ja kirjoittamalla oman sähköpostiosoitteen.
- Valitse sitten "Kirjaudu sisään".

Vaihe 3: Täytä kyselylomake

- Napsauta "Aloita kysely".
- Valitse Kyllä, hyväksyn -kohdan vieressä oleva valintaruutu.
- Klikkaa Jatka.
- Valitse olennaiset osat. Vaikuttavuuden mittaamiseksi oppimisprosessin alussa on kuitenkin valittava samat (osa)komponentit kuin sen lopussa. Osa 1 "Yleiset tiedot" täytetään automaattisesti vain ensimmäisellä kerralla ja osa 5 "Oppimisympäristö" täytetään automaattisesti vasta toisella kerralla.
- Klikkaa Jatka.
- Täytä kyselylomake.
- Kohdan 5 viimeisen kysymyksen jälkeen napsauta "Näytä tulos" nähdäksesi tulokset.
- **Keskustele tuloksista perusteellisesti osallistujasi tai opiskelijasi kanssa. Kyseessä on tilannekuva ja itsereflektio, joten se voi tarkoittaa, että he yllä tai aliarvioivat itseään joskus. Tulosten oikean tulkinnan kannalta keskustelu on välttämätöntä!**

Vaihe 5: Kirjaudu ulos

- Napsauta nimesi vieressä olevaa nuolta alas ja sitten "Kirjaudu ulos".